

مطالعه تطبیقی ادله اثبات دعوی در امور مدنی و امور کیفری

نگارش:

خورشید عزیزی میزاب

www.ketab.ir

- سرشناسه
عنوان قراردادی
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی
یادداشت
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی
ملی
- : عزیز میزاب، خورشید، ۱۳۵۱-
: ایران، قوانین و احکام
Iran. Laws, etc
: مطالعه تطبیقی ادله اثبات دعوی در امور مدنی و امور کیفری/
نگارش خورشید عزیز میزاب.
: تبریز: رندان قلم، ۱۳۹۹.
: ۱۹۰ ص.
: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۱۹۴۶-۱: ۶۰۰۰۰۰ ریال: ۱-978-600-981946-6
: فیبا
: کتابنامه: ص. ۱۷۰.
: ادله اثبات دعوی -- ایران
Evidence, Demonstrative-- Iran
: آیین دادرسی جزایی -- ایران
Criminal procedure -- Iran
: آیین دادرسی مدنی -- ایران
Civil procedure -- Iran
: KMH۱۷۸۰
: ۳۴۷/۵۵۰۶۴
: ۷۳۷۱۳۶۱

- عنوان کتاب
نویسنده
نوبت چاپ
چاپ
صحافی
تیراژ
شابک
قیمت
- مطالعه تطبیقی ادله اثبات دعوی در امور مدنی و امور کیفری
خورشید عزیز میزاب
اول - تبریز - وزیری - تابستان ۱۳۹۹
پیشگام
پیشگام
۱۰۰۰ جلد
۹۷۸-۶۰۰-۹۸۱۹۴۶-۱
۶۰۰۰۰۰ ریال

مطالعه تطبیقی ادله اثبات دعوی در امور مدنی و امور کیفری

چکیده

از جمله مباحث مهم رشته حقوق، ادله اثبات دعوی می‌باشد که در واقع مجرای شناسایی و به کرسی نشاندن حقوق مکتسبه است و بدون آشنایی با مفاهیم این درس امکان اقامه دعوی و احقاق حق وجود ندارد.

با این وجود قوانین مربوط به آن به صورت پراکنده، در جلد سوم قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴ طی مواد ۱۲۵۷ تا ۱۳۳۵ و قانون آیین دادرسی مدنی در مواد ۱۹۴ تا ۲۹۰ ذکر گردیده است.

در قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲، بخش پنجم از کتاب کلیات آن به ادله اثبات دعوی در امور کیفری پرداخته است که مشتمل بر ۵۳ ماده است و در قانون آیین دادرسی کیفری نیز ۱۷ ماده از آن (۱۳۱۱-۱۳۳۴) در مورد رسیدگی به ادله اثبات است.

ادله اثبات در هر دو نوع دعاوی از نظر خصوصیات ذاتی یکسان می‌باشند و دارای تعاریف واحد هستند اما به لحاظ کاربرد و کارایی و نحوه فراهم آوردن حسب نوع دعاوی باهم تفاوت‌هایی دارند.

مثلا در دعاوی کیفری امکان تهیه دلیل در زمان وقوع جرم نیست و یا تهیه آن دشوار است لکن در امور مدنی افراد در زمان وقوع اعمال حقوقی برای تثبیت آن عمل معمولاً دلایل و مدارک آن را نیز فراهم می‌آورند تا بتوانند به آن استناد کنند.

همه دلایل برای اثبات همه جرایم پذیرفته شده نیست مثلاً حدود و تعزیرات با سوگند نفی یا اثبات نمی‌شوند و این گونه جرایم با شهادت بر شهادت نیز اثبات نمی‌شوند و... با توجه به پراکندگی ادله اثبات در نصوص قانونی و تفاوت ادله به لحاظ کاربرد و کارایی حسب نوع دعوی، بر آن شدیم تا در این کتاب قوانین مربوط به ادله اثبات در هر دو امور مدنی و کیفری را مورد بحث و بررسی قرار دهیم.

در این کتاب تلاش شده است که ضمن ملاحظه نظرات صاحب نظران این فن و

برخورد تطبیقی با آنها، تشابهات و افتراقات ادله اثبات دعوی در امور مدنی و کیفری آورده شود.

واژه‌های کلیدی تحقیق عبارتند از: ادله - اثبات - دعوی - اقرار - شهادت - سوگند - قسامه - تعارض - علم قاضی

فهرست مطالب

۱	مقدمه.....
۲	فصل اول کلیات.....
۴	مبحث اول: تعاریف.....
۴	بند اول: دلیل.....
۴	۱-۱: تعریف لغوی دلیل.....
۷	بند دوم: اثبات.....
۷	۱-۲: تعریف لغوی اثبات.....
۷	۲-۲: تعریف اصطلاحی اثبات.....
۸	بند سوم: دعوی.....
۸	۱-۳: تعریف لغوی دعوی.....
۹	۲-۳: تعریف اصطلاحی دعوی.....
۹	مبحث دوم: اهمیت دلیل در دادرسی.....
۱۱	مبحث دوم: طرق اثبات دعوی.....
۱۱	الف) روش آزاد یا مطلق (liberal system):.....
۱۱	ب) روش مقید (conditional system):.....
۱۲	ج) روش مختلط (mixed system):.....
۱۲	مبحث سوم: تاریخ تطوّر ادله اثبات دعوی.....
۱۲	الف: دوره اطلاق گرایی.....
۱۳	ب: دوره قتال و آزمایش قضائی (اوردالی):.....
۱۳	ج: دوره اثبات قانونی (دلایل قانونی):.....
۱۴	د: دوره اقناع وجدانی قاضی.....
۱۴	ه: دادرسی ترکیبی.....

- بند دوم: قلمرو قسامه ۱۲۸
- ۱-۲: در قتل و جرح ۱۲۸
- ۲-۲: مجنی علیه مسلمان: ۱۲۹
- ۳-۲: اثبات قصاص یا دیه با قسامه ۱۳۰
- مبحث سوم: علم قاضی ۱۳۳
- بند اول: تعریف علم قاضی ۱۳۳
- ۱- علم: ۱۳۳
- ۲- قاضی: ۱۳۴
- بند دوم: دیدگاه های فقها درباره حجیت علم قاضی ۱۳۶
- ۱-۲: مخالفین اعتبار علم قاضی ۱۳۶
- ۲-۲: قول به تنصیل (حجیت علم قاضی در حق الله و عدم اعتبار آن در حق الناس) ۱۳۷
- ۳-۲: قول به حجیت علم قاضی در حق الناس ۱۳۸
- ۴-۲: نظریه جواز مطلق استاد قاضی به علم خویش ۱۳۹
- بند سوم: دامنه اجرای علم قاضی ۱۴۱
- بند چهارم: محدودیت های استاد به علم قاضی ۱۴۳
- بند پنجم: استثنائات تبعیت از نظام علم قاضی ۱۴۵
- بند ششم: علم قاضی و دعاوی مدنی ۱۴۷
- ۱-۶: نقش دادرس در سنجش دلایل تبعدی (قانونی) ۱۴۸
- ۲-۶: علم دادرس و دلایل اقناعی ۱۵۳
- بند هفتم: بررسی علم قاضی در دعاوی کیفری ۱۵۵
- بند هشتم: تفاوت های علم قاضی در امور کیفری و مدنی ۱۶۰
- نتیجه گیری ۱۶۴

ادله اثبات دعوی در واقع مجرای شناسایی و به کرسی نشاندن حقوق مکتسبه
است و این ادله اثبات در دعاوی حقوقی و دعاوی کیفری از جهاتی با همدیگر
تشابه و از جهات دیگری تمایز دارند..... ۱۶۴
منابع و مأخذ:..... ۱۷۰